

Hudba jako významný socializační činitel

Rostislav Čížek

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Rostislav ČÍŽEK
Osobní číslo: H118047
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Hudba jako významný socializační činitel

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na vymezení: co je to hudba;
- na význam hudby z historického pohledu;
- na umění jako výchovně vzdělávací proces.

Součástí práce bude výzkum zaměřený na vliv hudby na socializaci jedince na ZŠ.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Beníčková, M. Muzikoterapie a specifické poruchy učení. Praha: Grada Publishing, 2011.

Černý, J. Hudba v českých dějinách :od středověku do nové doby. Praha: Supraphon, 1989.

Holzknacht, V. Člověk potřebuje hudbu. Praha: Panton, 1969.

Keller, J. Úvod do sociologie. Praha: SLON, 2004.

Zeleiová, J. Muzikoterapie. Praha: Portál, 2007.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

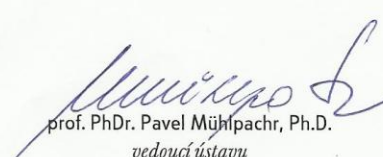
Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.**

Katedra sociální pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **16. března 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

V Brně dne 16. března 2012

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Rostislav Čížek

.....
Jméno, příjmení studenta

.....
Podpis

V Brně 25.11.2013

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Úvod teoretické části práce je zaměřen na vymezení pojmu hudba, na její počátky a význam z historického hlediska. Další část se zabývá výchovou a vzděláváním k hudbě, jejím vlivem na jedince a hledáním podstaty, čím je pro člověka hudba tak významná a důležitá. Nelze samozřejmě opomenout muzikoterapii jako léčebný element. Závěr teoretické části bakalářské práce je zaměřen na důležitost vlivu malých sociálních skupin či vlivů médií na jedince.

Praktická část se týká zjišťování vlivu hudby na socializaci jedince na základních školách a zda hudba může ovlivnit začleňování do společnosti.

Klíčová slova: výchova, rodina, škola, sociální skupina, socializace, hudba, muzikoterapie, multikultura

ABSTRACT

The theoretical part introduction focuses on defining the term of music, its origin and significance from a historical perspective. The next part deals with music education, its impact on individuals and the searching for the essence why the music is so important for human. The music therapy as a therapeutic element cannot be forgotten. The conclusion of the theoretical part of work focuses on the important role of the small social groups and media impact on the individual.

The practical part involves determining the effect of the music on socialization of individuals in the primary schools and if the music can influence of social inclusion.

Keywords: education, family, school, social group, socialization, music, music therapy, multiculturalism

Motto: „Hudba je mocná čarodějka“

Děkuji doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 CO JE TO HUDBA	10
1.1 VYMEZENÍ POJMU HUDBA.....	10
1.2 VZNIK HUDBY JAK PROSTŘEDEK POZNÁNÍ A POMOCI.....	10
2 VÝZNAM HUDBY Z HISTORICKÉHO POHLEDU	12
2.1 OD ANTIKY PO SOUČASNOST	12
2.2 VÝZNAM FANFÁR	13
3 UMĚNÍ JAKO VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROCES.....	15
3.1 ESTETICKÁ VÝCHOVA.....	15
3.2 ČLOVĚK POTŘEBUJE HUDBU	15
3.3 HUDBA JAKO PROFESE	17
3.4 MUZIKOTERAPIE	18
4 HUDBA JAKO SOCIALIZAČNÍ PRVEK.....	20
4.1 RODINA JAKO ZÁKLAD	20
4.2 MALÉ SOCIÁLNÍ SKUPINY	21
4.3 HUDBA JAKO DRUHÁ ŠANCE	21
4.4 HUDBA JAKO MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA.....	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
5 HUDBA JAKO VÝZNAMNÝ SOCIALIZAČNÍ ČINITEL.....	26
5.1 CÍL VÝZKUMU	26
5.2 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU	26
5.3 POUŽITÉ METODY	28
5.4 VÝSLEDKY	28
5.5 ZÁVĚRY VÝZKUMU.....	41
ZÁVĚR	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	43
SEZNAM GRAFŮ	45
SEZNAM TABULEK.....	46
SEZNAM PŘÍLOH.....	47

ÚVOD

Téma jako významný socializační činitel jsem si vybral nejen proto, že jsem profesí hudebník, ale i z důvodu, že chci zdůraznit potřebu výchovy a vzdělávání k hudbě, která je důležitou součástí začleňování jedince (člověka) do společnosti.

V teoretické části bakalářské práce se v první kapitole zaměřuji na vymezení pojmu hudba a její vznik jako prostředek poznání a pomoci. V druhé kapitole na význam hudby z historického hlediska a na důležitý význam fanfár. Ve třetí kapitole se zabývám tématem umění jako výchovně vzdělávací proces, kde se rozepisuji o estetické výchově, o potřebě a důležitosti hudby pro člověka. Na základě osobní zkušenosti jsem mohl psát i o hudbě jako profesi. Na závěr třetí kapitoly jsem se pozastavil u důležité muzikoterapie. V poslední čtvrté kapitole teoretické části jsem se zabýval rodinou, která je vždy tím prvotním impulsem pro socializaci, dále vlivem malých sociálních skupin, hudbou jako druhou šancí a v úplném závěru multikulturní výchovou.

V praktické části bakalářské práce jsem provedl kvantitativní výzkum, metodu dotazníku. Cílem bylo zjistit, jak může hudba ovlivnit jedince při začleňování do společnosti. Jestli má hudba vliv na konkrétní chování. Ale i zda vedou rodiče své děti k hudbě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CO JE TO HUDBA

1.1 Vymezení pojmu hudba

„Hudba je organizovaný systém zvuků. Výběr zvuků, jejich rytmické členění a jejich uspořádání určují kvalitu, funkci a estetické působení hudby. Toto estetické působení hudby se může uplatnit pouze v rámci historicky proměnných pravidel a dobového vkusu“
(wikipedia/Hudba)

Co je to vůbec hudba?

Hudba je druh umění, jehož výrazovými prostředky jsou tóny. Jsou to vlastně veškeré zvuky, které slyšíme kolem nás. Hudba je obecně přenesení něčeho krásného do hudebního podvědomí, které u každého jedince vytváří různé aspekty, odezvy. Je součástí našeho života, je vlastně součástí celé lidské společnosti a doprovází nás ve všech možných oblastech. Skrz hudbu se člověk dostává do stavu, kdy si uvědomuje a poznává své vlastní já.

Její obliba se v nás probouzí již v útlém věku. Rozvíjí představivost, obohacuje myšlení a prohlubuje zážitky. Harmonicky rozvíjí celého člověka, kdy zasahuje celou jeho psychiku. Rozvíjí smyslové vnímání, estetické cítění, soustředění, paměť, fantazii. A nakonec i inteligenci. Hudba je součástí denního chování, je součástí kultury obřadů i léčení. Díky hudbě se člověk může stát lidštějším a klidnějším a přestává se bát i samoty.

Hudba se používá při relaxačních terapiích, kde odstraňuje únavu a působí uklidňujícím způsobem na nervovou soustavu. Je výborným prostředkem neverbální komunikace, neboť směřuje do hlubších sfér psychiky než mluvené slovo. Hudba nás provází od počátku do konce života. Nejenže dokáže člověka potěšit a rozveselit, ale umí také rozbrečet. Při hudbě vzpomínáme, ale také rádi zapomínáme. Hudba je jako taková velkou inspirací pro každého člověka, ať se to týká práce nebo sportu. Je to život i smrt.

1.2 Vznik hudby jak prostředek poznání a pomoci

Hudba se vyvíjela od pradávna. Nejdříve se používaly různé paličky ze dřevěk, kamenů či kostí, kterými naši předkové napodobovali všechny okolní zvuky. Podle takto vyluzovaných tónů vlastně začali poznávat první hudební odezvy. Postupem času si takto

začali pomáhat např. při lovu zvěře nebo jen u nějaké práce. Hudba se postupně začala prosazovat i coby významný zvukový doplněk k různým rituálním obřadům, při nichž samozřejmě dotvářela atmosféru, či výjimečnost té které události. Dokonce i v dnešní době, převážně u afrických kmenů přetrvávají při šamanských rituálech konkrétní hudební doprovod. Samozřejmě se jedná již o celkem poslechově kvalitnější hudebně zvukovou produkci, než tomu bylo dříve. Hudba pomáhá a dokresluje atmosféru nejen při kmenových radách, ale dnes i při běžné práci či sportu. Je známá tím, že podporuje vytrvalost. Je dokázáno, že různé hudební styly dokáží podpořit a i zvýšit nejen psychickou, ale i fyzickou výkonnost.

Pomocí hudby můžeme ale i bojovat proti nemocem. Nejlépe nám toto dokazuje léčba muzikoterapií. Hudba zlepšuje kvalitu života dlouhodobě nebo vážně nemocných lidí. Může ovlivnit potlačené myšlenky, skryté pocity nebo traumatické zážitky z mládí. Napomáhá při hledání duševního klidu a dokonce v závěru životní pouti pomáhá usnadnit odchod ze života.

A jaká hudba vůbec léčí? Odpověď je docela jednoduchá, ta nenáročná, pomalejší a hlavně pozitivní.

„Hudba má přímý přístup do říše podvědomí. Měli bychom se tedy snažit zacházet s ní uvědoměle. Pro naši duševní hygienu je záhodno, abychom přijímali jen to nejlepší, protože dnes jsme naprosto nechtěně nuceni „spolykat“ spoustu plané, nevyživné stravy, pseudohudebních splašků, které nás mají naladit k bezmyšlenkovitému nákupu, k rychlé spotřebě – stručně řečeno k bezstarostnému konzumu“ (Rueger, 2003, str. 15).

2 VÝZNAM HUDBY Z HISTORICKÉHO POHLEDU

2.1 Od antiky po současnost

Základem antického umění bylo umění řecké. Řecko bylo kolébkou evropské kultury. Vysoká morální a životní úroveň starořeckého státu Athén dávala skvělé podmínky pro všestranný rozvoj myšlení, umělecké činnosti a zdravého tělesného formování jejich občanů. Dlouhý vývoj řecké kultury vrcholí kolem 4. stoletím před naším letopočtem, tzv. Helénském období.

Každý druh umění měl svého patrona mezi olympskými bohy. Za boha vysokého hudebního umění byl pokládán Apollón, zatímco bůh Pan byl patronem hudby lidové.

Řeckou hudbou začínají vlastní dějiny evropské hudby. Oficiální řecká hudba plnila výhradně funkci uměleckou. Uplatňovala se při oficiálních příležitostech, jako součást uměleckých a sportovních soutěží (např. Olympijských hrách) a zejména v řeckém dramatu.

Ve 3. století před naším letopočtem přechází řecká kultura téměř v nezměněné formě do rozrůstajícího se římského impéria. Řím neměl před přijetím helénského řeckého umění výraznou vlastní kulturu. Řečtí umělci a filosofové měli v Římě duchovní prvenství a byli často učiteli římských vládců. Římané rozvíjeli řecké umění, které se později stalo základem pro kulturu křesťanskou.

V poslední epoše římského státu dochází ke krizi starověké společnosti. Z ní, na přelomu věků, začíná vycházet nová kultura – křesťanská. Samolibost a zvláště posledních římských císařů přivádí ke krizi všechny společenské hodnoty – právo, umění, cítění i myšlení lidí.

Římská civilizace těžila po celou dobu svého zlatého věku ze starořeckého dědictví. Neznamenala nic pro další rozvoj. Ovšem expanze Římanů na území Evropy, znamenaly značný kulturní přínos pro barbarské kmeny, obývající tehdejší Evropu.

Podstatným přínosem pro řeckou kulturu byl teprve nástup křesťanství a jím vzniklý tzv. liturgický zpěv. To sjednotilo všechny ušlechtilé snahy etických obroditelů římské společnosti. Začátky křesťanského hnutí jsou provázány drastickými zásahy římských vládců, kteří v tomto hnutí viděli nebezpečí pro svůj rozmařilý život. Oficiální římská

kultura a tím i hudba prožívá úpadek. Křesťanská kultura vznikala při společných uzavřených pobožnostech, skrytá před oficiální mocí.

Středověká hudba světská byla hodně pěstována avšak hudebníci a zpěváci v hlubokém opovržení vládnoucí společností, která se jimi však ráda nechala bavit. Velmi důležitá byla pro rozvoj světské hudby činnost hudebně vzdělaných šlechticů, šířících tzv. rytířské umění. Psali většinou lyrické básně, které zpívali buď na vlastní melodii, nebo jim melodie vymýšleli lidoví hudebníci, kteří je provázeli při jejich toulkách po panských sídlech. Těmto rytířům se říkalo minesengři (Německo), trouveři (Francie) či trobadoři (Itálie).

Renesance = znovuoživení. Je to umělecký sloh, který se vrací k estetickým ideálům antiky, zejména starého Řecka. V umění se projevuje v přirozeném zobrazení člověka a přírody.

Po vyvrcholení renesance nastupuje nový hudební sloh – baroko. Baroko v hudbě postupně vyrovnává složku melodickou a harmonickou. Raně barokní hudba byla jednohlasá, doprovázena jednoduchým harmonickým doprovodem.

V době klasicismu se stává předmětem zájmu umělců opět příroda a člověk, rozumový pohled na svět. Osvícenství působí i na hudbu, která se stává velmi jednoduchou.

Pro rozvoj romantismu měly význam kulturní a politické změny v životě Evropy. Hudebníci odcházejí ze služeb šlechticů a koncertují na veřejnosti. Začíná se objevovat hudba amatérská.

Hudba současná je velmi specifická. Její specifčnost lze spatřovat v její rozmanitosti hudebních stylů. Disco, pop, rock, metal, ezoterická hudba, rap, techno, dechová a vážná hudba.

2.2 Význam fanfár

„Fanfára je krátká hudební skladba užívaná nejčastěji pro slavnostní účely, které je obvykle hrána na žesťové hudební nástroje. Může jít např. o znělku, tedy úvodní hudební skladbu tzv. intrádu, případně o skladbu určenou k přivítání, hrané obvykle při příchodu

významné osobnosti (kupř. hlava státu či vzácná státní návštěva apod.)“
(wikipedia/Fanfára)

V dřívějších dobách se fanfáry používaly spíše při válečných taženích, kdy v rámci několika set členných bojových uskupení výrazně zvukově předčily jakékoliv jiné hluky. Využívaly se nejen k povelům k zahájení konkrétních bitev, ale díky naučeným melodickým signálům i k předávání různých oznámení či depeší o průběhu bojů a v neposlední řadě také k ukončení bitvy nebo celého válečného tažení. Tyto signály, které byly hrány nejdříve na různé píšťaly a trubky a později doplněné bubny, používala vojska již od římských dob. A to nejen k utužení kázně a organizovanosti jednotek, ale i zastrašování nepřítele.

Hudební fanfáry byly postupem času více melodizovány a tím se začaly prosazovat i při jiných příležitostech než byl jen boje. Obliba těchto melodických úryvků stoupala hlavně na hradech, kde nemohly chybět při různých nejen slavnostních, ale i smutečních příležitostech. Velkého významu zaznamenaly samozřejmě u královských dvorů, kde se postupně tak zobecnily, že se jimi zahajovaly i plesy. Velice oblíbené bylo a dodnes je používání fanfár při různých loveckých příležitostech.

Samozřejmým a logickým vyvrcholením hraní fanfár je jejich používání při všech nejvýznamnějších událostech konaných na prezidentské úrovni po celém světě.

Z tohoto důvodu byla u nás v roce 1990 při Hradní stráži zřízena fanfárová skupina, která se v roce 1997 změnila nejprve na Fanfárový orchestr a následně na Hudbu Hradní stráže. Ta dnes zabezpečuje veškeré protokolární akce na Pražském hradě.

Díky svým pronikavým a lehce rozpoznatelným stylům troubení se fanfáry (signály) používají i jako varování před různými neočekávanými událostmi (např. požáry, povodně).

3 UMĚNÍ JAKO VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROCES

3.1 Estetická výchova

„Estetika, z řeckého aisthesis – vnímání, nauka o esteticku, souhrnný pojem pro relativně samostatnou filosofickou disciplínu o estetické činnosti člověka, který vnímá, formuje a hodnotí svět z hlediska vzájemného poměru krásy, ošklivosti a dalších estetických kategorií“ (leccos/estetika).

Estetika je filosofická disciplína, která se zabývá působením krásna na člověka a jeho vnímání pocitů z okolních výtvorů. Estetická výchova by měla být o hledání a poznávání toho krásného v umění, ať se jedná o malířství, poezii, sochařství nebo hudbu.

Hudba vždy sloužila k vyjádření pocitů a prožitků. Odráží to, co zrovna prožívá společnost, její náladu. Většinou je spojena s krásou a radostí, někdy i smutkem. Nikdy ale přímo neoslavovala ošklivost či zlo. Jako jeden z dílčích aspektů umění celkového, kultivuje a dotváří rozvoj jedince v celém jeho procesu vývoje a rozvoje. Tím, že člověk hudbu poslouchá, podvědomě se v něm vytváří jakýsi zájem o další. Estetika je součástí každodenního života člověka. Vytváří takový duševní klid, pohodu, dobrý psychický stav, který dále motivuje k lepším pracovním výkonům (má se na mysli třeba hudba v kancelářích, kde vytváří dobrou náladu).

Určitě zajímavé je i namotivování hudbou při různých sportovních aktivitách. Velkou roli tu hrají třeba klubové hymny, kterými se sportovci povzbuzují. Takovým vrcholem spojení hudby se sportem jsou bezesporu olympijské hry, kde hudby vytváří neskutečně krásnou a fantastickou atmosféru nejen při zahájení, ale i při závěru těchto celosvětových her. Člověk, který se nechá pohltit estetickým krásnem, tak se pak sám lépe chová a jedná, posunuje ho to obecně k lepšímu, spokojenějšímu a hlavně radostnějšímu.

3.2 Člověk potřebuje hudbu

Proč člověk potřebuje hudbu?

Protože se stává jakousi potřebou, kterou neustále vyhledáváme. Je to tím, že je nám hudba k poslechu vnucována téměř na každém kroku. Ať je to v dopravních prostředcích, čekárnách u lékaře, na úřadech nebo v obchodních domech, ale i na ulici běžnými různě dobrými amatérskými či profesionálními hudebníky. Hudbu posloucháme v televizi, rádiu,

autě, ale i v mobilu. Hudba se tak pro člověka stává zvukovou kulisou nebo jakousi neškodnou drogou.

„Poslech hudby (recepce) považovaný často za pasivní, je rovněž vnitřní aktivitou, ovšem na různé úrovni kvality. Hudba může být vnímána pasivně – jen jako kulisa, může oslovit smysly a city posluchače (percepce) či vyvolat jeho cílenou aktivitu, kdy se na prožívání a hodnocení skladby podílí celá posluchačova psychika (tzv. apercepce). V tomto případě jde o záměrný a tvořivý poslech, při němž dochází k porovnávání posluchačových životních a hudebních zkušeností s významy uloženými v díle, k objevování nových stránek hudby i reality“ (Drábek, 2004, str. 37).

Dá se říci, že hudba může být do jisté míry takovým manipulátorem našeho podvědomí. Lze tedy konstatovat, že hudba člověka celkově ovlivňuje. Dobrým příkladem je spojení hudby s obrazem. Při sledování filmu v doprovodu zvukové kulisy zažíváme určitě intenzivnější prožitek konkrétního děje, který v nás může vyvolat vnitřní napětí, strach, obavy nebo naopak může navodit pocit vyrovnanosti a harmonie. Emotivní hudba tímto může silně zasahovat do chování jedince a ovlivňovat jeho další rozhodování.

Je obecně známé, že pomalejší a tišší hudba zvyšuje míru otevřenosti a vnímavosti, člověk se pak cítí uvolněněji a ve větší pohodě. Naopak hudba rychlá, komplikovaná a hlasitá může způsobit u jedince nesoustředěnost. Pokud je ale reprodukována hudba poslechu schopná, i když mírně hlasitější, může to naopak člověka stimulovat k lepším výkonům. Pravdou zůstává, že hudba obecně zlepšuje náladu a poslech jakýchkoliv žánrů vede k posílení pozitivních emocí.

Proč tedy člověk potřebuje hudbu?

Protože mu zlepšuje náladu, zvyšuje sebevědomí, pomáhá při důležitých rozhodováních a v neposlední řadě rozšiřuje zájem o poznávání nového.

„Snad v každém srdci je citlivá struna, třeba ji člověk i zapírá. Ale podaří-li se vám ji dotknout, rozezvučí se. Jestliže „v tak mnohém srdci pusto jest“, stalo se tak proto, že se jí už dávno nikdo nedotkl“ (Holzknecht, Poše, 1969, str. 19).

3.3 Hudba jako profese

Je spousta lidí, pro které není hudba pouze jen jakousi zvukovou kulisou, ale cítí hlubší potřebu tento druh umění více poznat a věnovat se mu. Aby se hudba stala v budoucnu profesí, je zapotřebí mít alespoň trochu talentu, který vychází z dědičnosti a mít i zájem a chuť hudbu studovat.

„Hudební schopnosti jsou zvláštní vlastnosti člověka, umožňujícímu úspěšně vykonávat hudební činnosti. Základem schopností jsou zděděné nebo vrozené hudební vlohy, které lze měnit v schopnosti na základě činnosti“ (Drábek, 2004, str. 34).

Nutno ale dodat, že stát se profesionálním hudebníkem stojí spousta času a odříkání. Samozřejmě talent a chuť učit se hudbě úplně nestačí. Velký vliv na rozhodování jedince má rodina a její stupeň podpory. Je bohužel jasné i to, že spousta ač nadaných zájemců o hudební studium nemá jakoukoliv možnost rozvíjet své dovednosti a znalosti, pokud rodina nemá zájem o rozvíjení hudebního ducha dítěte. Každý má svůj postoj k životu a tím i ke vzdělání a vzdělávání jiný postoj. Záleží ale na každém jakou cestu si nakonec volí.

Dalším důležitým faktorem pro dráhu profesionálního hudebníka je po rodině výběr kvalitního pedagoga s dobrými schopnostmi, který talent či nadání umí v jednotlivci dále rozvíjet. Důležitou roli tu hraje motivace během celého studia hudby. Pedagog, který neumí žáka svým přístupem zaujmout, může v dotyčném vyvolat nezájem o studium či laxní přístup ke vzdělávání se. Toto jsou zásadní a důležité aspekty k dalšímu možnému studiu. Pokud se ale podaří jednotlivci překonat všechny překážky a projít celým několikaletým vzdělávacím procesem (základní umělecká škola, konzervatoř, Akademie múzických umění), může své získané znalosti a zkušenosti předávat dál. A to jako pedagog právě na některé umělecké škole nebo jako profesionální hudebník.

Jako člověk, kterého uchvátila hudba už odmala a který se dnes hudbou živí na profesionální úrovni můžu říci, že není nic krásnějšího, než když se záliba stane zaměstnáním. Předávání příjemné nálady a atmosféry posluchačům formou libých tónů na koncertních představeních nejen po naší republice ale i v zahraničí. Spokojené obecnstvo je pro profesionálního hudebníka tím největším oceněním a zároveň povzbuzením k jeho další práci.

3.4 Muzikoterapie

Využití hudby k léčitelským účelům je z historického hlediska neoddelitelně spojeno s náboženstvím a sociálním životem v různých etnických skupinách a s jejich rituály. Pohyby či posunky při těchto obřadech v doprovodu tance a hudební melodie vše potvrzují. Takto šamany prováděné rituální terapie navozují stav změněného vědomí (Zelevá, 2007).

„Muzikoterapie jako pragmaticky a empiricky orientovaná vědecká disciplína stojí v systému hudebních věd na hranici s hudební psychologií, pedagogikou, sociologií, etnologií, hudební akustikou a hudební teorií, filozofií a estetikou“ (Zelevá, 2007, str. 27).

Charakteristické znaky muzikoterapie (Kantor, 2009):

- využívá hudební zkušenosti, může zahrnovat hudbu, hudební elementy, ale i pouhý zvuk,
- není požadováno hudební vzdělání nebo jakékoliv zkušenosti s hudbou,
- hudba má neverbálně komunikační, emocionální a estetické kvality,
- vždy zahrnuje osobnost klienta i terapeuta a jejich vzájemný vztah,
- je využívána u širších vrstev populace různých věkových skupin, zázemí, potřeb a schopností,
- je využívána k naplnění tělesných, emocionálních, kognitivních a sociálních potřeb klientů.

Samozřejmostí je úspěšné navázání terapeutického vztahu. Průběh už pak závisí na té které formě terapie. Ta může být individuální, párová či skupinová. Ať je terapie pouze individuální či skupinová vždy musí terapeut vyhodnocovat a mapovat průběh každého jednotlivce (Beníčková, 2011).

Hudba v muzikoterapii je chápána jako jakýsi prostředek sebevyjádření. Při léčbě se využívá hudba nejen reprodukováná, ale pracuje se i se zvukem a rytmem, tedy pohybem (Zelevá, 2007).

Proto, že hudba a její elementy určitě ovlivňují lidské prožitky a i chování, je z tohoto důvodu využívána k terapeutickým účelům. Hudba totiž ovlivňuje náš vnitřní svět. Dnes evidujeme 3 základní koncepty muzikoterapie – pedagogický, medicínský a psychoterapeutický.

„Pedagogická muzikoterapie (speciální, léčebná, sociální a výchovná) je souhrnné označení terapie, která se zaměřuje na procesy učení, sociální integrace a komunikace. Zlepšuje vnímání, koncentraci, paměť (kognitivní funkčnost) a podporuje pohyb, řeč (tělesnou funkčnost). Cílovou skupinou jsou většinou lidé tělesně nebo mentálně postižení, děti a dospívající s poruchami vývoje, chování, učení a s poruchami řeči“ (Zeleeiová, 2007, str. 50).

„V rámci medicínského konceptu je vliv hudby prozkoumán obzvlášť z různých fyziologických reakcí (např. psychogalvanický kožní reflex, dechová kapacita, kapilární průtok, svalová tuhost“ (Zeleeiová, 2007, str. 57).

„Psychoterapeuticky orientovaná muzikoterapie je směřována stejně jako verbální psychoterapie“ (Zeleeiová, 2007, str. 60).

Díky muzikoterapii posluchači získávají nové podněty v oblasti vnímání hudby a možnost seznámit se s neobvyklými nástroji, na které mohou samy hrát. Muzikoterapie v každém případě podporuje socializaci jedinců, kteří tak poznávají nové prostředí.

Důležitým aspektem při terapii muzikoterapií je výběr hudby. Je spousta názorů, která melodie či žánr je pro toto nejlepší a má být proto upřednostňován.

„Terapeutická praxe ukazuje, že téměř z každého hudebního žánru se dá vytěžit užitek, pokud výběr hudebního materiálu odpovídá požadavkům terapeutické situace a reaguje na potřeby osobnosti klienta“ (Kantor, 2009, str. 133).

Muzikoterapeutický proces by měl vždy zahrnovat – diagnostiku, intervenci a evaluaci. Fáze diagnostiky začíná sběrem dat o klientovi. Terapeut poté musí zjistit, zda je pro konkrétního jedince muzikoterapie vůbec vhodná a jestli mu může pomoci. Poté začíná vlastní plánování terapeutického procesu. Dále probíhá v naplánovaném časovém rozmezí samotná realizace procesu, kdy terapeut u klienta pozoruje jeho vývoj a posun v terapii. A na závěr dochází k vyhodnocení efektivity celého procesu, zda v daném programu pokračovat či ho ukončit z důvodu dosažení stanovených cílů.

4 HUDBA JAKO SOCIALIZAČNÍ PRVEK

4.1 Rodina jako základ

Člověk se rodí jako nepopsaná kniha a na základě své genetické výbavy dostává prvotní impulsy od své rodiny. Obecně přijímaným názorem je, že vztahy v rodině, láska případně její nedostatek, ovlivňují vývoj osobnosti dítěte.

Pro každého jedince má být rodina hlavně emocionálním zázemím, jakýmsi pilířem bezpečí a jistoty, uznání, podnětů a takovou základnou pro vstup do společnosti (Havlík, Kořa, 2007).

Období dětství má své vnitřní etapy, které se liší nejen potřebami každého jedince, ale i sociálním prostředím. Učí se, přebírá role, které obsahují hodnoty, pravidla a normy s nimi spjaté a to už od nejtělejšího věku.

Díky rodině si rozšiřujeme vědomosti, zkušenosti, schopnosti i dovednosti. Působením rodiny si vytváříme vlastní názory, postoje, vztahy k nejbližšímu okolí a osvojujeme si základní kulturní návyky. Dalo by se říci, že je to v podstatě proces sociálního učení. Toto získávání si jistých znalostí je ale ovlivňováno vrozenou konstitucí člověka, jeho vlohami a dědičností (Nakonečný, 2000).

„Vloha představuje určitý potenciál pro úspěšnou hudební činnost, na jehož základě dochází k rozvoji hudební schopnosti. Hudební schopnost je vyšší psychická vlastnost vybudovaná prostřednictvím hudební výchovy, hudebních zkušeností i celkovým vlivem prostředí, v kterém se jedinec pohybuje“ (Franěk, 2007, str. 142).

Je obecně známé, že výchova k hudbě má celkově pozitivní vliv na rozvoj jedince. Pokud oba rodiče disponovali nějakými hudebními schopnostmi či znalostmi, tak i jejich potomci měli k hudbě velmi blízko.

„....cílem rodinné výchovy je totiž uvést dítě do příslušného kulturního prostředí, naučit je orientaci v tomto prostředí plném symbolů a společenských standardů. Na tuto primární socializaci pak navazuje další společenská instituce, škola, a později pracovní organizace, kde se dospělý musí učit novým, tentokrát pracovním rolím“ (Nakonečný, 2000, str. 57).

4.2 Malé sociální skupiny

Je zřejmé po výchově v rodinném prostředí nás dále ovlivňuje sociální prostředí a to ve formě malých sociálních skupin. Ty jsou tvořeny jedinci, kteří spolu nějakým způsobem komunikují, znají se a jsou formálně či neformálně integrováni konkrétním cílem. Jedná se hlavně o volnočasové aktivity dětí a mládeže. Samozřejmě že nejlepším příkladem malé neformální skupiny je rodina.

Výchova jedinců či dětí, které jsou součástí malých sociálních skupin, nám ukazuje na jejich lepší komunikativní schopnosti, ale i větší zájem poznávání nového a to nejen hudby. Malé sociální skupiny vytváří u jedinců jakousi motivaci k pozdějšímu formálnímu vzdělávání, třeba v oblasti umění nebo sportu. Hudba se stává během volnočasových aktivit hodně častým zájmovým kroužkem. Konkrétního jedince takto aktivně vyplněný čas posouvá a směřuje dále k vyššímu hodnotovému žebříčku.

4.3 Hudba jako druhá šance

Rodina je základ a to v jakémkoliv kontextu kvality. Každý má ale ten rozsahu úplně jiný. Není pouze a jen ta dobrá a krásná rodina, která všechno dává a kde děti nestrádají. Často se stává, že rodina nedokáže poskytnout jedinci primární základ výchovy, který je v hodnotovém žebříčku společnosti daný. Tyto souvislosti dále mohou vést k takovým skutečnostem, kdy musí poskytnout stát zabezpečení a péči pro děti, které byly zasaženy sociální nevyvážeností v té dané rodině. Takové dítě pak končí v zařízeních jako je například dětský domov. Toto ale není úplně nejideálnější místo pro spokojený a bezstarostný život. Děti se zde mohou naopak seznámit a naučit spoustu nesprávného a dostat se tak do velkých problémů, které mohou skončit i umístěním v diagnostickém ústavu. Tyto nepříjemné události se nestávají pouze dětem.

I dospělí jedinci se mohou sami ocitnout za určitých okolností v beznadějných situacích, při kterých jsou schopni udělat něco, co by člověka za normálních a příznivých podmínek ani nenapadlo.

„Za určitých okolností může u dospělých jedinců docházet k resocializaci, která je charakterizována rozpadem dosud přijímaných hodnot a vzorců chování, po němž následuje přijetí radikálně nových, radikálně odlišných. Jedním typem okolností, za kterých k tomu může dojít, je vstup jedince na půdu instituce omezující osobní svobodu –

psychiatrické léčebny, vězení, kasáren nebo jiné instituce, kde je oddělen od vnějšího světa a vystaven tvrdému tlaku nových zákazů a příkazů“ (Giddens, 1999, str. 58).

Pokud se už v životě jedince stane nějaký takový zkrat, je jedna z možností vrátit se zpět do normálu s pomocí hudebních resocializačních programů. Tak si člověk může uvědomit své vlastní jednání a počínání a na základě toho pomalu stavět opětovné začlenění do společnosti. Tedy navrátit se tak, aby byl dotyčný hodnotným a právoplatným členem společnosti. Rozhodně tedy nelze podceňovat výchovu k hudbě v rámci výchovně vzdělávacího procesu.

Taková resocializace se může týkat i obyvatel v důchodovém věku. Ti se mohou cítit odstrčeni či vyčleněni ze společnosti, i když někteří se stále snaží dále aktivně podílet na dění ve společnosti. Východiskem z tohoto může být i docházení na Univerzitu třetího věku. U nás má už více jak dvacetiletou historii a v současnosti probíhá v různých podobách skoro na všech českých univerzitách formou celoživotního vzdělávání.

Senioři se zde učí tomu, jak se orientovat v moderním světě, učí se také zacházet s moderní technikou. Jednoznačně však vyplývá, že i pokud se jedná o seniory, i oni se mohou dále odborně vzdělávat a růst. Vždyť právě oni nám předávají mnohé životní zkušenosti, ze kterých čerpáme v životě nebo po zbytek života a předáváme tak jejich poselství a myšlenky dalším generacím. A hlavně právě pro seniory jsou tu hudební programy, kde se učí hrát na nástroje nebo si je jen připomínají. Jsou pro ně pořádány i koncerty, o které projevují velký zájem.

Z osobní zkušenosti mohu potvrdit, že i senioři se dokáží bavit a mohou být lepším a vděčnějším publikem než mladší generace.

4.4 Hudba jako multikulturní výchova

„Multikulturní výchova je edukační činnost zaměřená na to, aby učila lidi z různých etnik, národů, rasových a náboženských skupin žít spolu, vzájemně se respektovat a spolupracovat“ (Průcha, 2006, str. 15).

Kultura je založena na identitě národa či dané společnosti. Jejím základem jsou určité vzorce, které má daná společnost a jsou založeny na základech hodnot a forem té konkrétní kultury. Jsou generačně předávány a upevňovány v dané společnosti, ale na druhou stranu také přizpůsobovány současným generacím. V hudbě je to hodně patrné,

v naší společnosti se např. uchovává díky reprodukci, kde můžeme zjišťovat různé styly a druhy umění v původních verzích. Toto je velice důležité při srovnávání toho samého z pohledu dnešních trendů, kdy se hudba převádí do elektronických stylů a kdy více vyhovuje naší generaci.

Multikulturní výchova je vlastně takovou celosvětovou socializací. Je důležitá už proto, že pokud chceme sami někoho vychovávat a vzdělávat a mít tu motivaci vychovávaného někam dovést, měli bychom sami o problému něco vědět a umět to uplatnit. Normy a pravidla zůstávají obecně stejná, ale doba je čím dál tím rychlejší a dnes např. masmédiá někdy upravují a zkreslují rámeček hodnot, kterými společnost disponuje.

Hudba obecně by měla spojovat nejen kontinenty, ale hlavně lidi a vytvářet jakýsi klid a pohodu. Styly se vzájemně promíchávají, kdy každý hudebník vnese do společného díla část ze svého dědictví a tím se vlastně hudba stává multikulturním hudebním produktem, který vlastně vychovává lidi k vzájemné toleranci a pochopení a vede je k nějakému společnému cíli. Vždy platilo a platí to dodnes, že hudba spojuje.

Jsou tu ale i výjimky, kdy velkým tématem je samotný islám. Ten uznává pouze jeden názorový směr obecně a to nejen v hudbě, ale i ve vzdělání a sportu.

Multikulturní výchova je mimoškolního vzdělávání prováděn také u různých agentur a nadací, které zpracovávají programy k překonávání předsudků vůči etnickým menšinám, pořádají semináře a kampaně k poznávání právě těchto skupin (Průcha, 2006).

U nás jsou jednou z největších etnických skupin Romové. I oni mají svou specifickou hudbu. V rámci výchovy na školách nebyla dříve jakákoliv hudebně výchovná specifika romské menšiny, žádným adekvátně nosným způsobem zohledňována. Pro Romy byla a je hudba téměř vším, je pro ně jedinečně universálním dokladem jejich kulturní dovednosti. Pro Romy je jejich tradiční hudba stále jedním nejdůležitějších a nejdůstojnějších způsobů obživy. K hudbě měli vždy vřelý vztah. Zajímavé je, že majoritní obecně protiromsky zaměřená společnost zpravidla obdivuje a respektuje romskou hudbu, což by svébytný kulturní fenomén (Ševčíková, 2003).

Cílem multikulturní výchovy je především změna postojů a chování a ne pouze změna znalostí. Multikulturní výchova nám poskytuje základní informace o různých etnických skupinách, které žijí nejen u nás, ale v celé Evropě. Učí nás komunikaci s příslušníky odlišných minoritních skupin, tolerovat jejich zájmy a práva. Důležité je si také uvědomovat, že všechny etnické skupiny a jejich kultury jsou rovnocenné a neměly by

být podřazeny zájmům majority. Pokud budou tyto zásady pochopeny a respektovány, pak blížeji porozumíme cizím a odlišným kulturám (PRUT).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 HUDBA JAKO VÝZNAMNÝ SOCIALIZAČNÍ ČINITEL

5.1 Cíl výzkumu

Cílem praktické části mé bakalářské práce je zjistit, jaký má dnešní mládež zájem o hudbu, zda rodiče směřují své děti k hudbě, jaká hudba je pro mladé nejvíce zajímavá.

1. Je pro naši mládež hudba nepostradatelná?
2. Mají rodiče zájem na hudebním vzdělávání svých dětí?
3. Jaká hudba mladé nejvíce oslovuje?

5.2 Charakteristika výzkumného vzorku

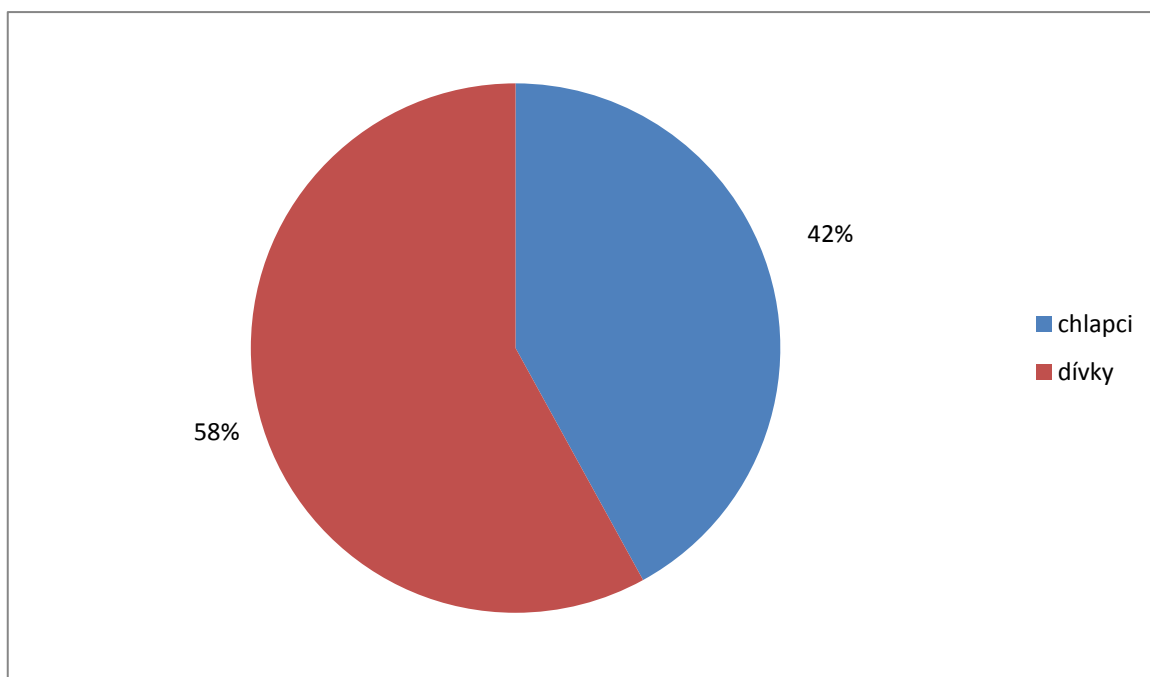
Pro svůj výzkum jsem zvolil dvě základní školy (ZŠ ve Varnsdorfu a ZŠ v Kladně), kde jsem provedl dotazníkové šetření. Do tohoto výzkumu se zapojilo celkem 200 žáků, kteří se rekrutovali z osmých a devátých tříd uvedených základních škol.

Pro přehlednost uvádím tabulkové a grafické znázornění složení respondentů dle pohlaví a navštěvované třídy (viz *Tab 1*, *Tab 2*, *Graf 1*, *Graf 2*).

Tab 1 Charakteristika respondentů dle pohlaví

chlapci	dívky	celkem
84	116	200

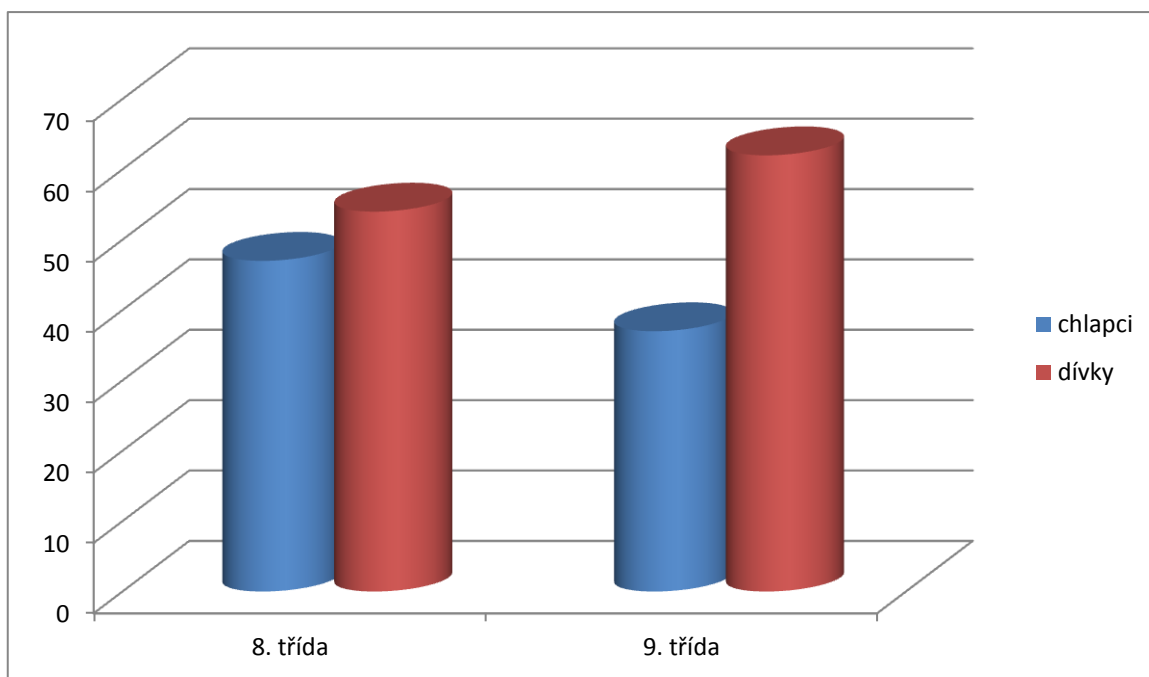
Graf 1 Charakteristika respondentů dle pohlaví

Tab 2 Respondenti dle navštěvované třídy

chlapci		dívky		celkem
8. třída	9. třída	8. třída	9. třída	
47	37	54	62	200

Graf 2 Respondenti dle navštěvované třídy

5.3 Použité metody

Pro svůj výzkum jsem použil kvantitativní výzkum formou dotazníku. Metodu dotazníkového šetření jsem si pro svůj výzkum zvolil z důvodu možnosti oslovení většího počtu respondentů a získání množství informací v krátkém čase. Zároveň jsem předpokládal, že vzhledem k věku respondentů, bude anonymita dotazníku tou nejvhodnější metodou.

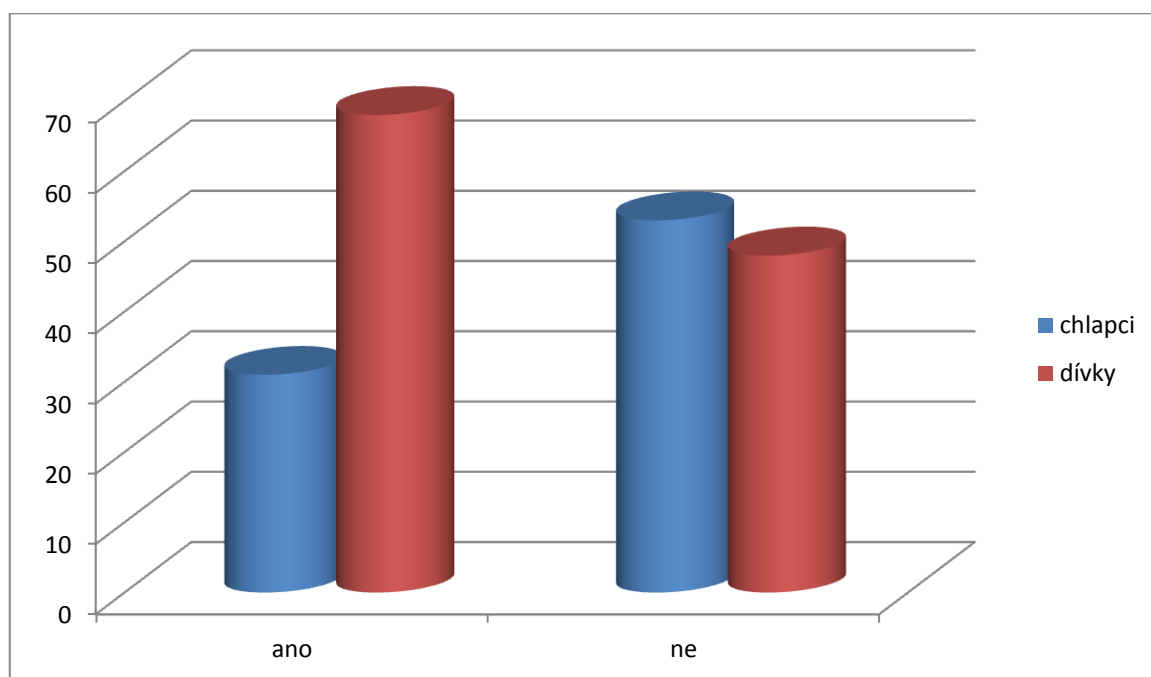
Dotazník, který je uveden v *Příloze I* této práce, obsahuje 14 otázek s cílem získat odpovědi na položené výzkumné otázky. První dvě otázky zjišťují pohlaví respondentů a navštěvovanou třídu. Další otázky se již zaměřily na cíle výzkumu. Dotazníky byly po úvodu z mé strany rozdány ve třídách. Vyplňování bylo zcela anonymní a dobrovolné.

5.4 Výsledky

V této kapitole mé bakalářské práce se zaměřuji na vyhodnocení jednotlivých otázek, které byly položeny v dotazníku. Otázky č. 1 a 2 byly hodnoceny v kapitole 5.2 této práce.

Otázka č. 3 Vedou tě rodiče k hudbě?*Tab 3 Vedou tě rodiče k hudbě?*

	chlapci	dívky	celkem
ano	31	68	99
ne	53	48	101

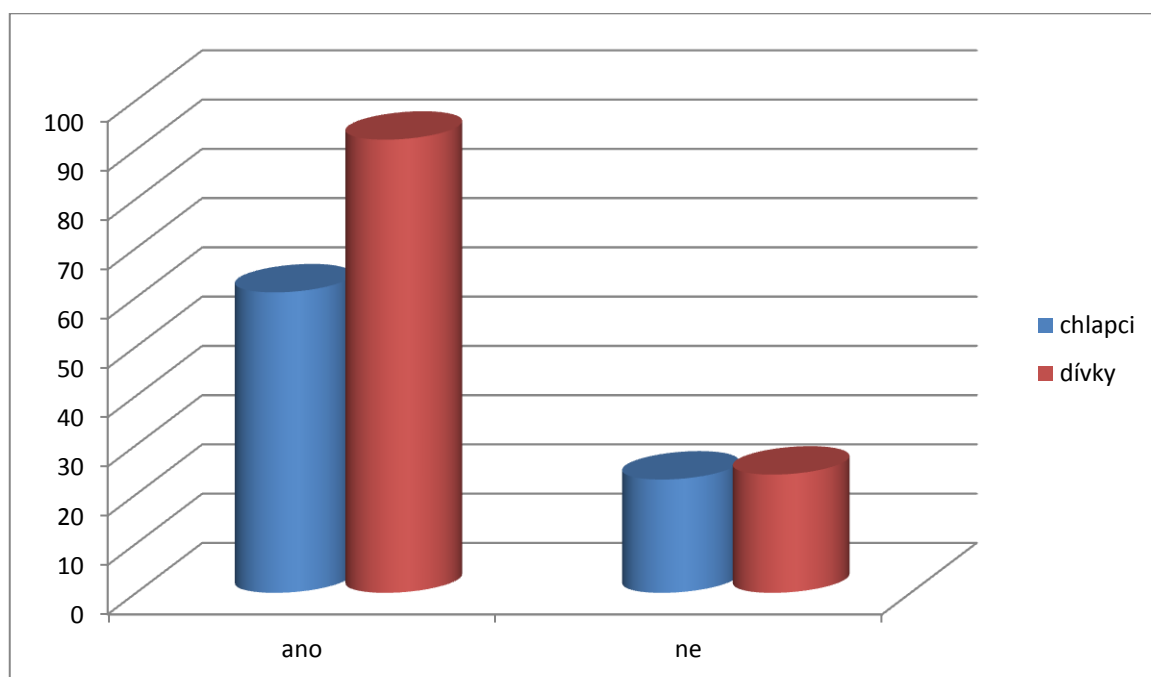
Graf 3 Vedou tě rodiče k hudbě?

Otázka č. 4 Baví tě hudební výchova?

Tab 4 Baví tě hudební výchova?

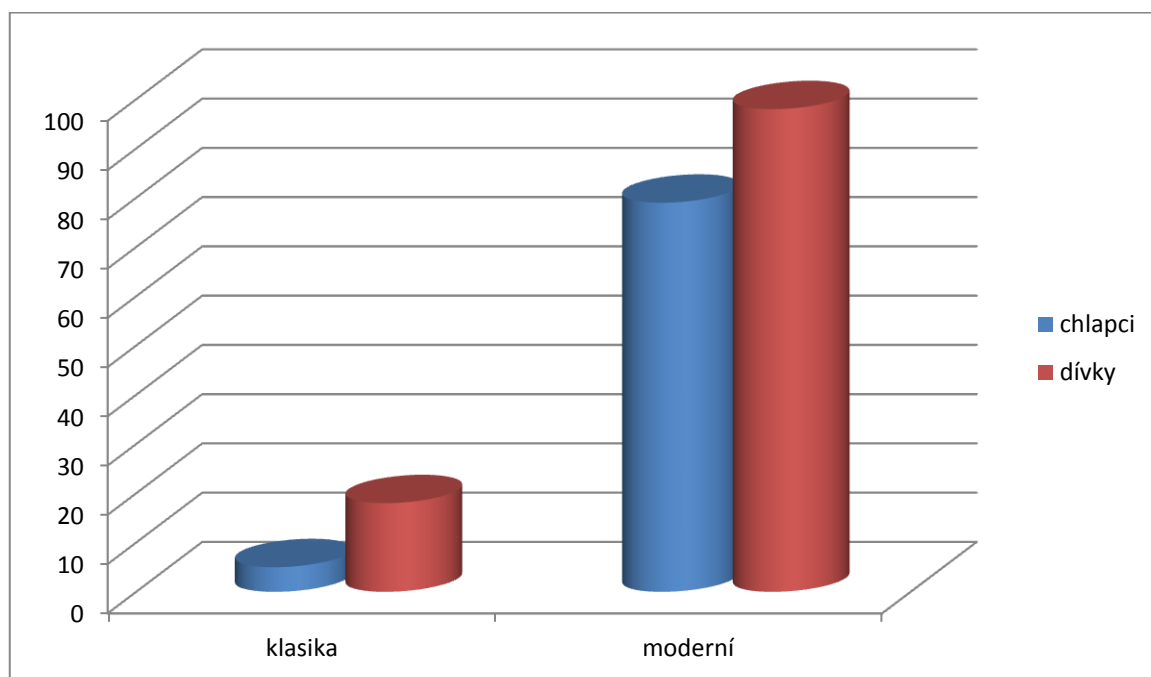
	chlapci	dívky	celkem
ano	61	92	153
ne	23	24	47

Graf 4 Baví tě hudební výchova?

Otázka č. 5 Jakou hudbu rád posloucháš?*Tab 5 Jakou hudbu rád posloucháš?*

	chlapci	dívky	celkem
klasickou	5	18	23
moderní	79	98	177

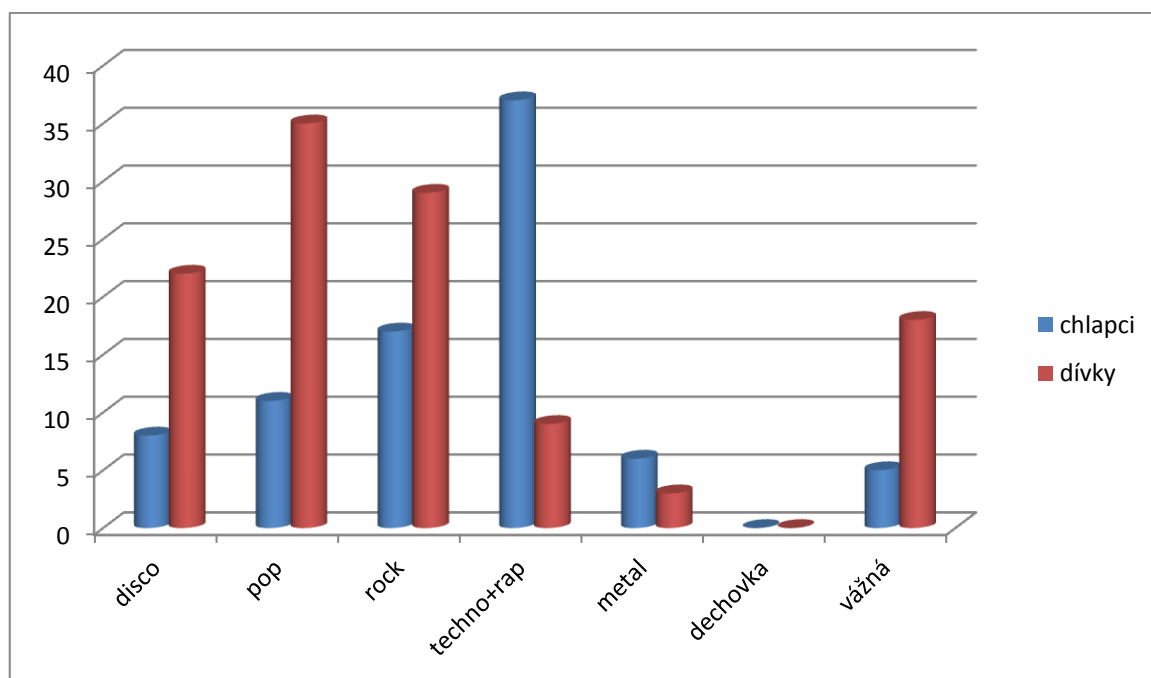
Graf 5 Jakou hudbu rád posloucháš?

Otázka č. 6 Jaký hudební styl máš nejraději?

Tab 6 Jaký hudební styl máš nejraději?

	chlapci	dívky	celkem
disco	8	22	30
pop	11	35	46
rock	17	29	46
techno + rap	37	9	46
metal	6	3	9
dechová hudba	0	0	0
vážná hudba	5	18	23

Graf 6 Jaký hudební styl máš nejraději?

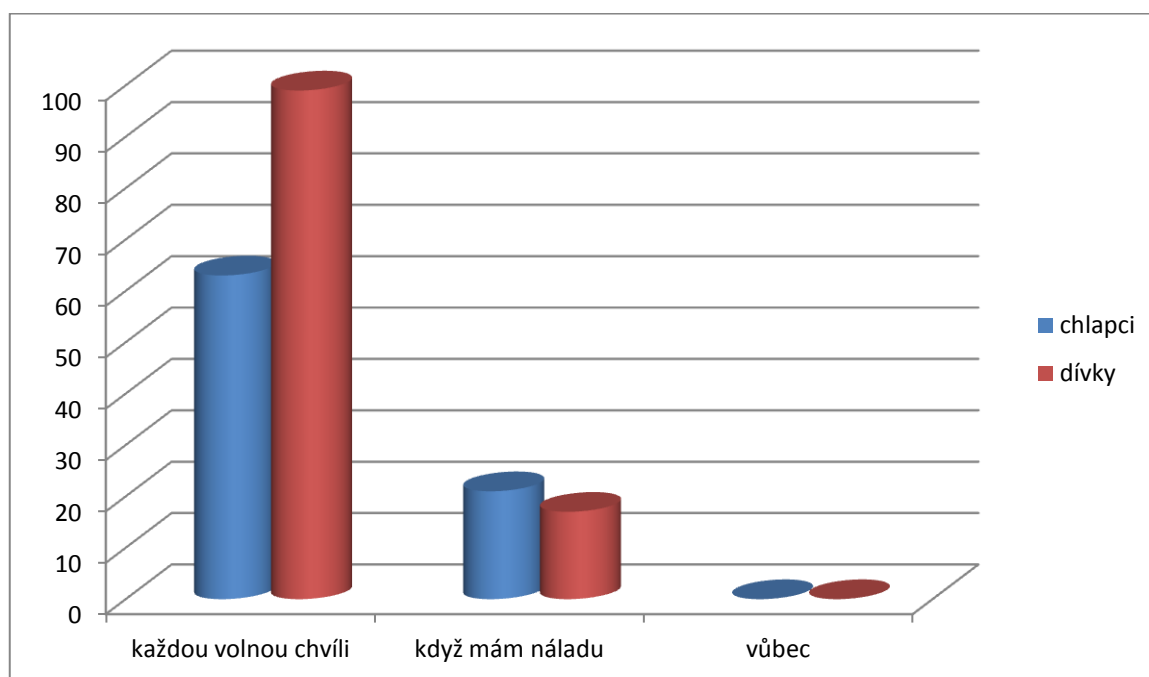

Otázka č. 7 Jak často posloucháš hudbu?

Tab 7 Jak často posloucháš hudbu?

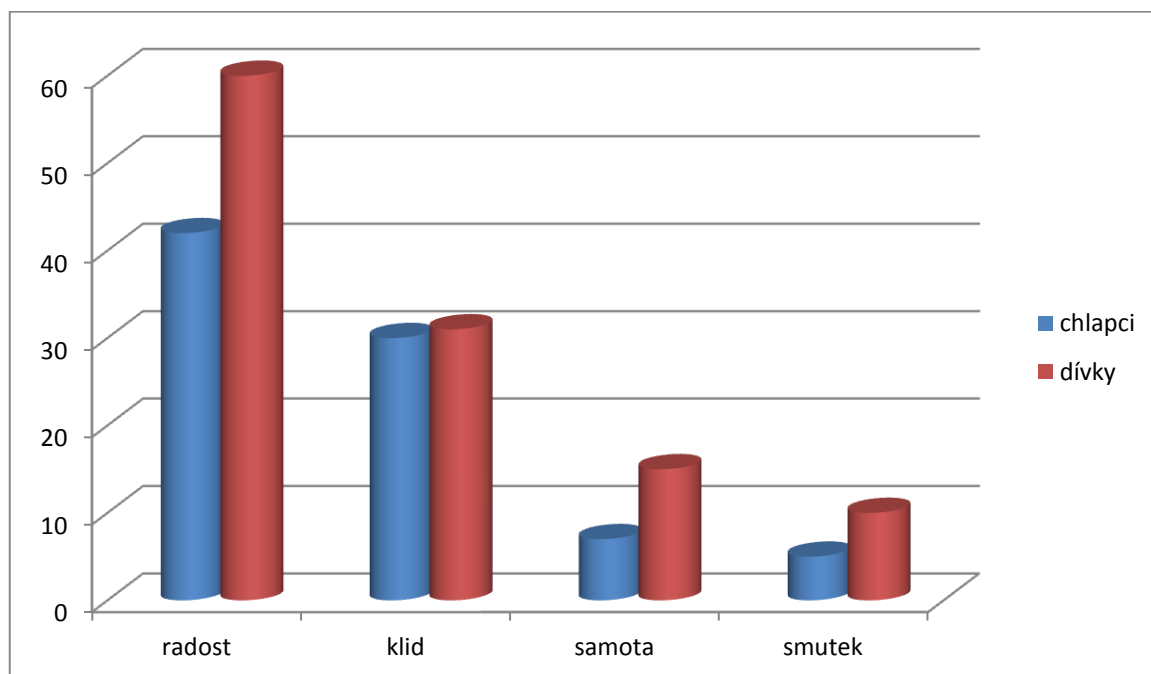
	chlapci	dívky	celkem
každou volnou chvílí	63	99	162
když mám náladu	21	17	38
vůbec	0	0	0

Graf 7 Jak často posloucháš hudbu?

Otázka č. 8 Důvod k poslechu hudby?*Tab 8 Důvod k poslechu hudby?*

	chlapci	dívky	celkem
radost	42	60	102
klid	30	31	61
samota	7	15	22
smutek	5	10	15

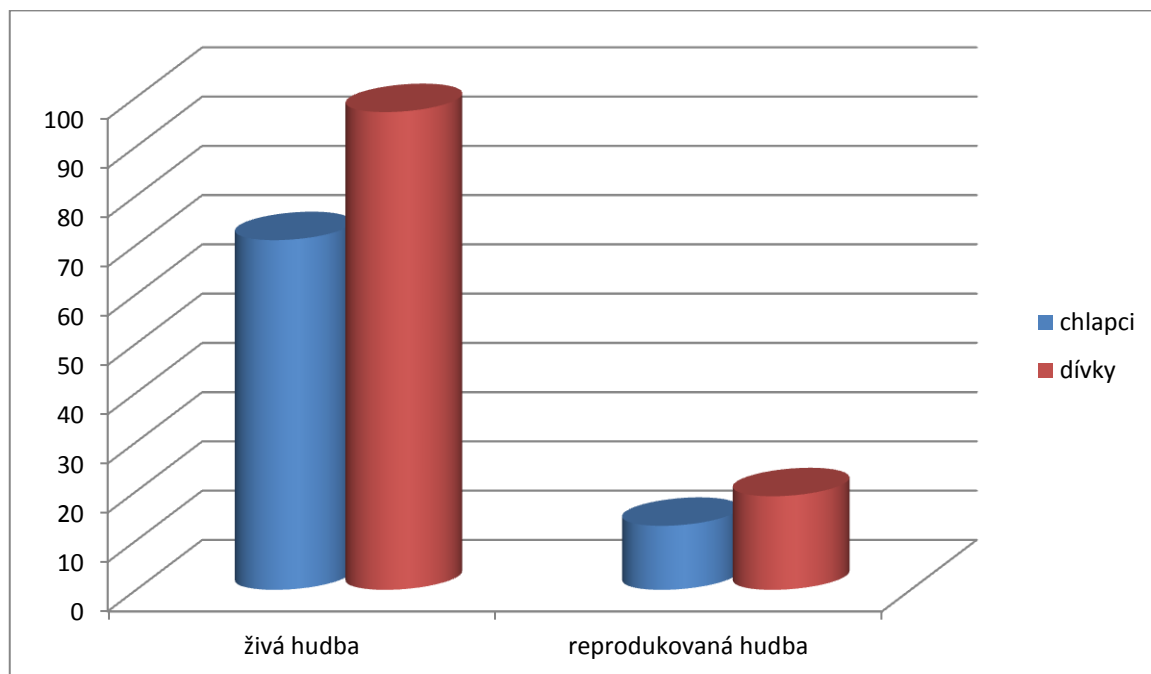
Graf 8 Důvod k poslechu hudby?

Otázka č. 9 Máš raději hudbu živou (koncerty) nebo reprodukovanou (rádio, CD, MP3)?

Tab 9 Máš raději hudbu živou (koncerty) nebo reprodukovanou (rádio, CD, MP3)?

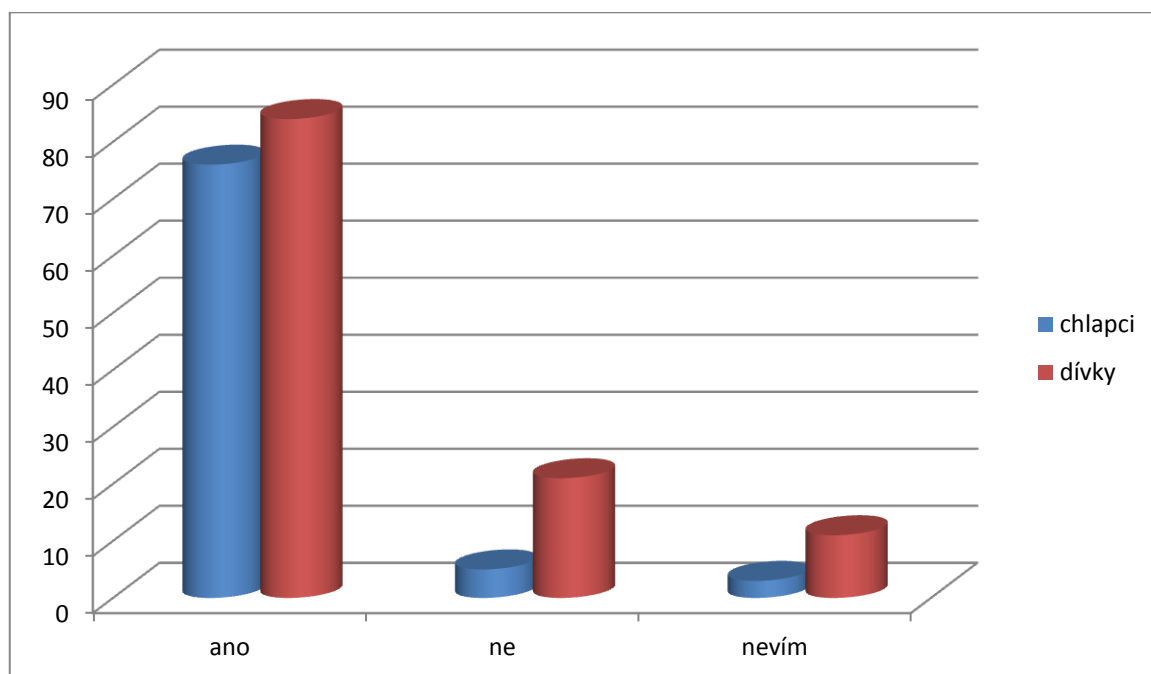
	chlapci	dívky	celkem
živá hudba	71	97	168
reprodukováná hudba	13	19	32

Graf 9 Máš raději hudbu živou (koncerty) nebo reprodukovanou (rádio, CD, MP3)?

Otázka č. 10 Pomáhá ti hudba při hledání nových kamarádů?*Tab 10 Pomáhá ti hudba při hledání nových kamarádů?*

	chlapci	dívky	celkem
ano	76	84	160
ne	5	21	26
nevím	3	11	14

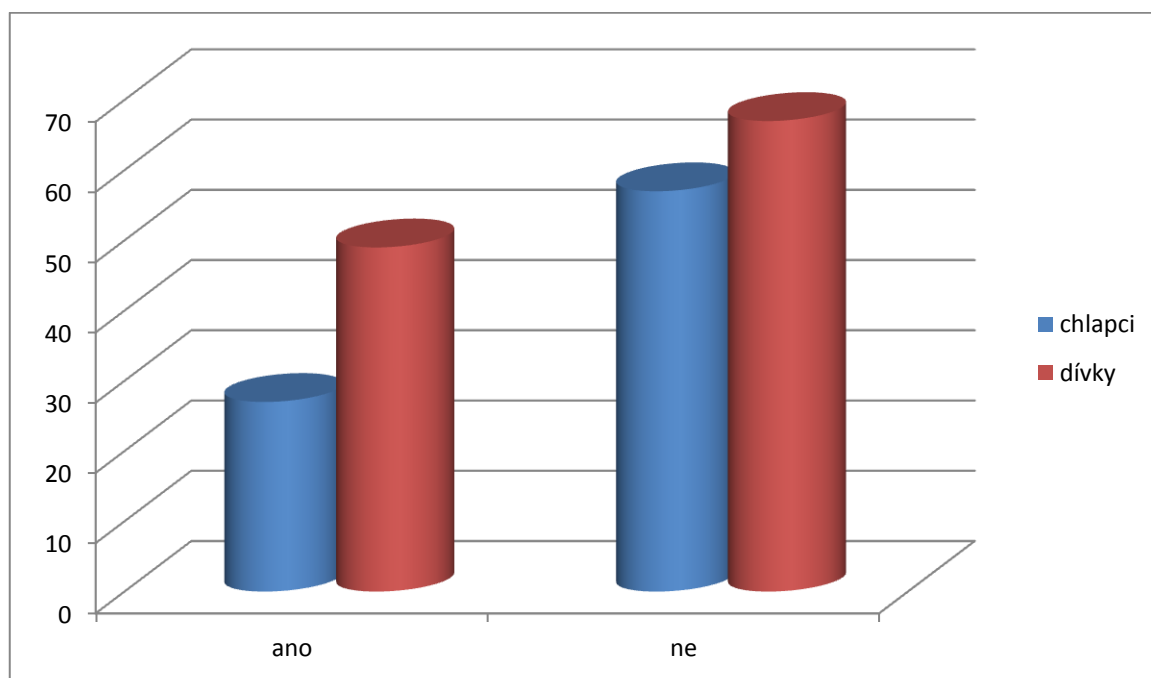
Graf 10 Pomáhá ti hudba při hledání nových kamarádů?

Otázka č. 11 Navštěvuješ základní uměleckou školu?

Tab 11 Navštěvuješ základní uměleckou školu?

	chlapci	dívky	celkem
ano	27	49	76
ne	57	67	124

Graf 11 Navštěvuješ základní uměleckou školu?

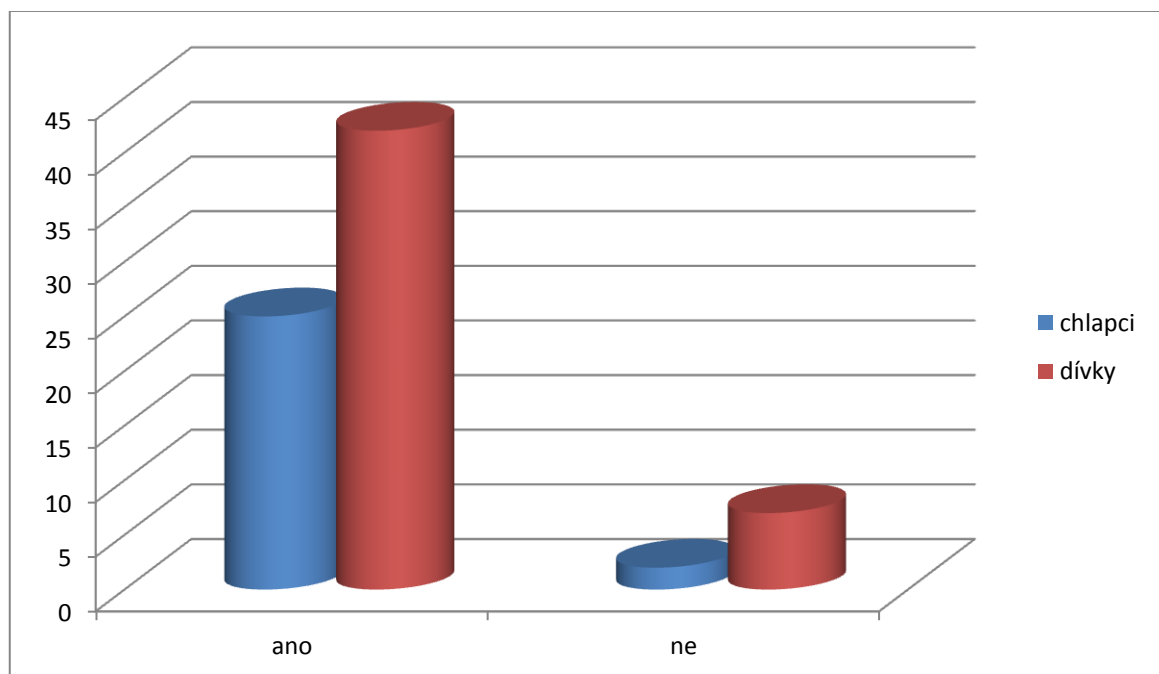

Otázka č. 12 Chodíš do základní umělecké školy dobrovolně (odpoví ten, kdo ji navštěvuje)?

Tab 12 Chodíš do základní umělecké školy dobrovolně?

	chlapci	dívky	celkem
ano	25	42	67
ne	2	7	9

Graf 12 Chodíš do základní umělecké školy dobrovolně?

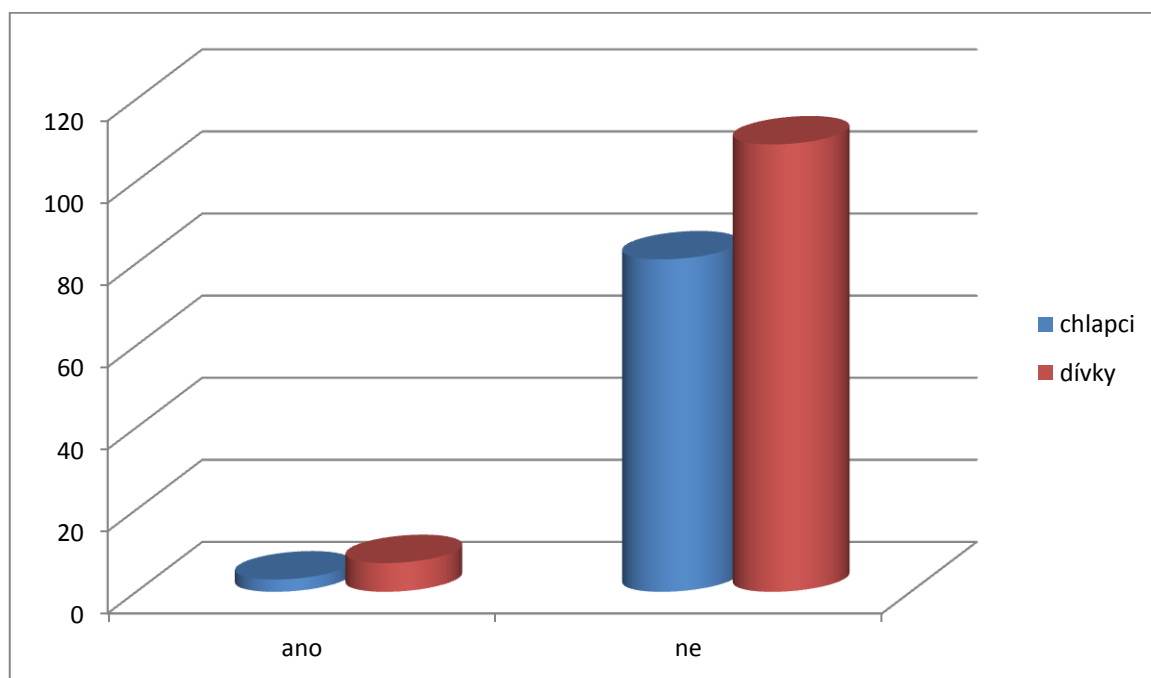

Otázka č. 13 Chtěl/a by ses v budoucnu hudbou žít?

Tab 13 Chtěl/a by ses v budoucnu hudbou žít?

	chlapci	dívky	celkem
ano	3	7	10
ne	81	109	190

Graf 13 Chtěl/a by ses v budoucnu hudbou žít?

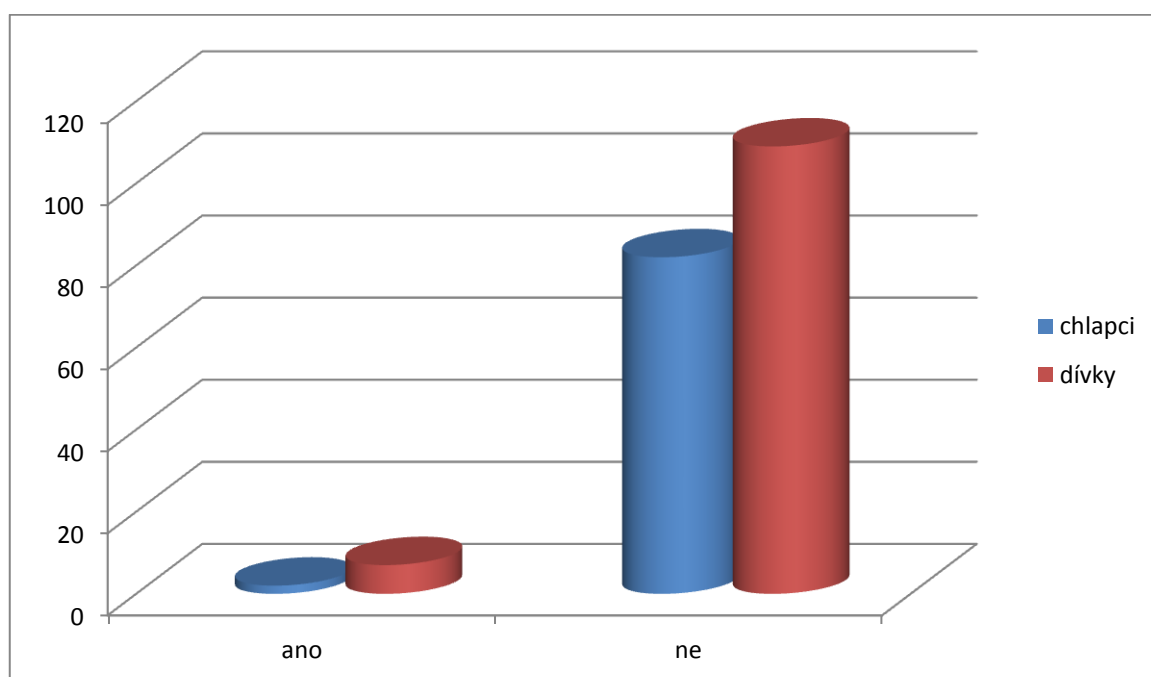

Otázka č. 14 Mohl bys být bez hudby?

Tab 14 Mohl bys být bez hudby?

	chlapci	dívky	celkem
ano	2	7	9
ne	82	109	191

Graf 14 Mohl bys být bez hudby?

5.5 Závěry výzkumu

Cílem výzkumu nalézt odpovědi na tyto otázky:

1. Je pro dnešní mládež hudba nepostradatelná?

Z odpovědí 84 chlapců a 116 dívek je jednoznačné, že hudba je pro dnešní mládež prakticky nevyhnutelností.

2. Mají rodiče zájem na hudebním vzdělávání svých dětí?

Odpovědi na tuto otázku jsou celkem pozitivní, rodiče své děti k hudbě vedou. Ovšem ve srovnání s dřívějšími lety je výsledek u návštěvnosti základní umělecké školy přeci jen slabší.

3. Jaká hudba mladé nejvíce oslovuje?

Na tuto otázku téměř všichni odpověděli, že moderní soudobá. Navíc u chlapců jednoznačně vítězí hudba technická, u dívek přeci jen ta více melodická.

ZÁVĚR

V dnešní společnosti se právě potýkáme s problematikou, kdy mládež považuje hodnotový život za bezpředmětný. Člověk se má učit vyvozovat vlastním rozumem, pozorováním a pokusy stále složitější poznatky. Samozřejmě výchovou a vzděláváním směřujeme k rozvoji poznání a praktickému uplatnění poznání v sociálních a pracovních vztazích. Z míry uvědomění si těchto hodnot vyplývá i stupeň aktivity vychovávaného.

Nejen tyto zkušenosti mě přivedly k tématu mé bakalářské práce. Je to i význam hudby z hlediska propojení s výchovou, volnočasovými aktivitami či pomocí. Praktickou část bakalářské práce jsem zaměřil na zjištění a ujasnění si některých otázek ohledně spojení hudby s mladou generací.

Na základě výsledků výzkumu jsem si ověřil, že dnešní mládež je na hudbě prakticky závislá, ať jde o živou či reprodukovanou hudbu. Je potřeba zdůraznit, že se jedná o hudbu moderní a spíše technickou a nikoliv klasickou, dechovou či vážnou. Otázkou zůstává, co je dobře. Dnešní uspěchaná doba na mladé sice chrlí jeden hit za druhým, nicméně nad kvalitou obvykle vítězí vizuální stránka interpreta. Navíc hudební novinky jak rychle přijdou, tak stejně rychle odejdou. Ale to už je asi dáno právě dnešním zrychleným konzumním způsobem života.

Koneckonců tyto poznatky mne vedou k závěru, že hudba je významným socializačním činitelem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) Abraham, G., 2003. Stručné dějiny hudby. Bratislava: Hudobné centrum. ISBN 80-88884-58-6
- 2) Beníčková, M., 2011. Muzikoterapie a specifické poruchy učení. Havlíčkův Brod: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3520-7
- 3) Černý, J., 1983. Hudba v českých dějinách – Od středověku do nové doby. Praha: Supraphon.
- 4) Danes, E., 1997. Hudební teorie pro každého. Praha: Svojtka&Co. ISBN 80-7237-090-1
- 5) Drábek, V., 2004. Stručný průvodce hudební psychologií. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-7290-161-3
- 6) Franěk, M., 2007. Hudební psychologie. Nakladatelství Karolinum: Praha. ISBN 978-80-246-0965-2
- 7) Giddens, A., 1997. Sociologie. Praha: Argo. ISBN 80-7203-124-4
- 8) Halpern, S. a H.A., Lindgerman, 2005. Muzikoterapie - léčivá síla hudby. Bratislava: Arimes. ISBN 80-8079-044-2
- 9) Havlík, R. a J. Kořa, 2002. Sociologie výchovy a školy. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-327-7
- 10) Holzknacht, V. a V. Poše, 1969. Člověk potřebuje hudbu. Praha: Panton. ISBN 09/22 401-22-852
- 11) Kantor, J., Lipský, M., Weber, J. a kol., 2009. Základy muzikoterapie. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2846-9
- 12) Marek, V., 2003. Hudba jinak. Praha: Eminent. ISBN 80-7281-125-8
- 13) Nakonečný, M., 2000. Sociální psychologie. Praha: Academia. ISBN 80-200-0690-7
- 14) Navrátil, M., 1996. Dějiny hudby. Ostrava: Scholaforum.
- 15) Průcha, J., 2006. Multikulturní výchova. Praha: Nakladatelství Triton. ISBN 80-7254-866-2
- 16) Rademacher, J., 2004. Hudba. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-0281-5
- 17) Rueger, Ch., 2003. Domácí hudební lékárnička. Praha: Ikar. ISBN 80-249-0200-1

- 18) Smolka, J. a kol., 2001. Dějiny hudby. Praha: Togga agency. ISBN 80-902912-0-1
- 19) Zeleiová, J., 2007. Muzikoterapie. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-237-9
- 20) Leccos/estetika. [online] [cit. 2013-9-30] Dostupné z: <http://www.leccos.com/index.php/clanky/estetika>
- 21) PRUT. [online] [cit. 2013-9-15] Dostupné z: http://www.prurezovatemata.cz/metodika_vyukyprurezovychtemat/multikulturnivychova
- 22) Ševčíková, 2003. [online] [cit. 2013-9-15] Dostupné z: <http://epedagog.upol.cz/eped1.2003/mimo/clanek14.htm>
- 23) Wikipedia/Hudba. [online] [cit. 2013-10-2] Dostupné z: <http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Hudba>
- 24) Wikipedia/Fanfara. [online] [cit. 2013-10-2] Dostupné z: <http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Fanfara>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Charakteristika respondentů dle pohlaví

Graf 2 Respondenti dle navštěvované třídy

Graf 3 Vedou tě rodiče k hudbě?

Graf 4 Baví tě hudební výchova?

Graf 5 Jakou hudbu rád posloucháš?

Graf 6 Jaký hudební styl máš nejraději?

Graf 7 Jak často posloucháš hudbu?

Graf 8 Důvod k poslechu hudby

Graf 9 Máš raději hudbu živou (koncerty) nebo reprodukovanou (rádio, CD, MP3)?

Graf 10 Pomáhá ti hudba při hledání nových kamarádů?

Graf 11 Navštěvuješ základní uměleckou školu?

Graf 12 Chodíš do základní umělecké školy dobrovolně?

Graf 13 Chtěl/a by ses v budoucnu hudbou živit?

Graf 14 Mohl bys být bez hudby?

SEZNAM TABULEK

Tab 1 Charakteristika respondentů dle pohlaví

Tab 2 Respondenti dle navštěvované třídy

Tab 3 Vedou tě rodiče k hudbě?

Tab 4 Baví tě hudební výchova?

Tab 5 Jakou hudbu rád posloucháš?

Tab 6 Jaký hudební styl máš nejraději?

Tab 7 Jak často posloucháš hudbu?

Tab 8 Důvod k poslechu hudby

Tab 9 Máš raději hudbu živou (koncerty) nebo reprodukovanou (rádio, CD, MP3)?

Tab 10 Pomáhá ti hudba při hledání nových kamarádů?

Tab 11 Navštěvuješ základní uměleckou školu?

Tab 12 Chodíš do základní umělecké školy dobrovolně?

Tab 13 Chtěl/a by ses v budoucnu hudbou živit?

Tab 14 Mohl bys být bez hudby?

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I Dotazník

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK

1. **Jsi** – dívka, chlapec
2. **Do jaké třídy chodíš** – 8., 9. třída
3. **Vedou tě rodiče k hudbě** – ano, ne
4. **Baví tě hudební výchova** – ano, ne
5. **Jakou hudbu rád posloucháš** – klasická, moderní
6. **Jaký hudební styl máš nejraději**
 - disco
 - pop
 - rock
 - techno + rap
 - metal
 - dechová hudba
 - vážná hudba
7. **Jak často posloucháš hudbu**
 - každou volnou chvíli
 - když mám náladu
 - vůbec
8. **Důvod k poslechu hudby**
 - radost
 - klid
 - samota
 - smutek
9. **Máš raději hudbu živou (koncerty) nebo reprodukovanou (rádio, CD, MP3)**
10. **Pomáhá ti hudba při hledání nových kamarádů** – ano, ne, nevím
11. **Navštěvuješ základní uměleckou školu** – ano, ne
12. **Chodíš do základní umělecké školy dobrovolně** (odpoví ten, kdo ji navštěvuje) – ano, ne
13. **Chtěl/a by ses v budoucnu hudbou živit** – ano, ne
14. **Mohl bys být bez hudby** – ano, ne

